

Do's & don'ts

Regionaal samenwerken op kerkbeheertaken

Regionale samenwerking in het kerkbeheer is een praktisch antwoord op toenemende kwetsbaarheid in menskracht, complexiteit en continuïteit. Een voorbeeld hiervan is het regionaal kerkelijk bureau. Deze do's & don'ts bieden kerkrentmeesters houvast om realistische keuzes te maken, het goede gesprek te voeren en valkuilen te voorkomen.

TEKST BERT OOMEN BEELD ADOBESTOCK

Do's

Begin met kwetsbaarheid, niet met structuur

Succesvolle samenwerkingen starten niet met een organisatiemodel, maar met een eerlijke analyse: waar lopen taken vast, waar is kennis persoonsafhankelijk en wat gebeurt er bij uitval? Dit creëert urgentie en gedeeld eigenaarschap.

Houd bestuurlijke regie lokaal

Het is belangrijk dat gemeenten opdrachtgever blijven en zelf verantwoordelijk zijn voor keuzes, toezicht en prioriteiten. De uitvoering van complexere beheertaken wordt – als dat gewenst is – regionaal georganiseerd. Deze rolverdeling blijkt cruciaal voor vertrouwen en bestuurlijke rust.

Maak scherpe keuzes in het takenpakket

Start met complexere, terugkerende taken zoals financiële administratie, boekhouding, jaarstukken en meerjarenramingen (FRIS) en geldwerving. Heldere afbakening voorkomt verkeerde verwachtingen en ruis.

Investeer vroeg in uniforme processen en ICT

Standaardisering van werkwijzen, systemen en aanlevering levert direct tijdswinst, minder fouten en hogere kwaliteit op. In vrijwel alle pilots die gaan implementeren is dit een doorslaggevende succesfactor.

Betrek medewerkers vanaf het begin

Waar medewerkers van bestaande kerkelijke bureaus die hun dienstverlening willen uitbreiden meedenken over inrichting, tempo en werkwijze, ontstaat eigenaarschap. Het is een veranderproces. Dit vermindert weerstand, onzekerheid en verlies van vertrouwen en leidt tot realistische planningen.

Leg afspraken zorgvuldig vast

Duidelijke afspraken over taken, kwaliteitseisen, kosten en looptijd in een samenwerkingsovereenkomst of SLA (Service Level Agreement) voorkomen discussie achteraf en geven rust.

Don'ts

Alles tegelijk willen organiseren

Pilots met een te brede scope bij de start liepen en lopen vertraging op en dat vergt veel van mensen en middelen. Focus en begrenzing zijn essentieel. Begin klein, werk stap voor stap, bijvoorbeeld met 5-10 gemeenten in de regio en taken met de hoogste kwetsbaarheid, evalueer en schaal daarna eventueel verder op. De verschillende pilots laten zien dat deze aanpak effectiever is dan groots en snel starten.

Samenwerking pas starten bij crisis

Regionale samenwerking werkt minder goed als zij uitlopend wordt ingezet als noodgreep. Dan is er te weinig ruimte voor draagvlak en zorgvuldige keuzes. Investeer al in relaties voordat er zich problemen aandienen.

Onduidelijkheid laten bestaan over governance

Onheldere afspraken over wie stuurt, beslist en aanspreekbaar is, blijken een belangrijke faalfactor in samenwerkingsverbanden. Zorg er dus voor dat dit goed is afgesproken en helder is vastgelegd.

Uitgaan van automatische kostenbesparing

Het primaire doel van regionale samenwerking is continuïteit, kwaliteit en professionaliteit. Kostenbeheersing is vaak een gevolg, maar geen vanzelfsprekendheid.

Aanleverkwaliteit onderschatten

Wisselende of slechte aanlevering vanuit gemeenten verhoogt werkdruk en kosten bij het regionaal kerkelijk bureau en zet de samenwerking onder druk. Zorg er dus voor dat duidelijk is wat er van vrijwilligers wordt verwacht en waar de aangeleverde gegevens aan moeten voldoen.

Het veranderproces negeren

Samenwerken vraagt aandacht voor emoties, communicatie en tempo. Juist deze 'oranje kant' bepaalt of regionale samenwerking echt landt in de praktijk. Door de tijd te nemen voor het veranderproces leg je de basis voor een toekomstbestendige samenwerking.

Meer weten?

In het spiegelgesprek op pagina 30 vertellen Esther en Wim hoe een regionaal kerkelijk bureau kan helpen ruimte te maken door samen te werken.

Praktische informatie vind je in de kennisbank op onze website (www.kerkrentmeester.nl/regionaal-kerkelijk-bureau).